

Biskop Atle Sommerfeldt:

VISITASPREKEN RÅDE KIRKE

5. søndag i påsketiden, 24.april 2016

1 Kong 8,12-13.27-30 / Ef 2,17-22 / Joh 17,6-11

Kirken her i Råde ligger høyt og flott på raet som har gitt mennesker livsgrunnlag i 10.000 år. I kirkens nærmeste omgivelser har det vært religionsutøvelse i alle fall i 3000 år. Fortsatt er menneskers lengsel etter tilværelsens begrunnelse og sammenheng levende i denne bygda.

Vårt økte kunnskapsnivå har ikke svekket vår bevissthet om at livet har en begynnelse og en slutt, vi fødes inn i denne verden og vil dø ut av den. Ingen vet mer om fremtiden enn at den inkluderer vår og alle våre kjæres død. Vi er en del av verden og de naturens lover som gjelder her. Forskjellen mellom oss og alle andre skapninger er at så lenge vi lever, vet vi at døden og dens makt hele tiden er virksom og en dag vil den innhente oss. Det er ikke vanskelig å se spor av dødens makt og dødens kraft. Denne verden er full av overtydelige fortellinger om hvordan den herjer og rammer og kaster sine skygger inn over alt liv.

Vi vet at ingen kunnskap og ingen velstand og ingen karriereutvikling kan frigjøre oss verken fra dødens faktum eller fra bevisstheten om at den vil innhente oss.

Naturvitenskapen har lært oss at livets utvikling har innebygget i seg denne dødsskyggenes virkelighet. Kampen for å overleve og føre arten videre premierer de peneste, sterkeste og smarteste, slik BBC-serien om livets mirakler på NRK på søndagene, så tydelig viser oss - i all sin skjønnhet. Den enes død er den andres brød, sier vi med kynismens undertone. Slik er naturens og denne verdens lover.

Religiøs lengsel er knyttet til denne bevisstheten om livets forgjengelighet. Religionens tradisjonelle praksis, slik den også ble utfoldet her i Råde, hadde som sin kjerne ofringer til det de mente måtte være livets opphav og opprettholder. Ved religiøs praksis forsøkte en å sikre livet enda et år. Man ønsket ikke å bli overmannet av egen avmakt i møte med naturkrefter og farer fra mennesker og dyr.

Det er midt inn i denne grunnleggende livserkjennelsen Jesus en siste gang taler ordene han har fått fra Gud, tilværelsens opphav, til disiplene. Jesus vet at disiplene håpet og trodde at han ville ordne opp i livene deres, være herskeren som folket hadde bedt og lengtet etter i århundrer og opprette Guds rike på jord.

Men Jesus visste at det skulle han ikke.

Jesus visste at denne verdens virkelighet med kamp om å være den best tilpassede og sterkeste, og med døden som livets horisont, ville fortsette for disiplene. Jesus visste at disiplene ville fortsette å leve i verden og være en del av dens lovmessighet og virkelighet.

De første som hørte Johannesevangeliet i Lille-Asia mot slutten av det første århundre, visste på sin egen kropp at det Guds rike Jesus forkynte ikke var et rike som hele verden lot seg overbevise av. Jesus visste at disiplene først ville forstå ordene han talte og tegnene han gjorde når de hadde opplevd Jesu egen død – og møtt ham som oppstanden. Da ville de vite at Jesus var den han hadde sagt han var – Guds enbårne sønn som gjennom sine ord og handlinger viste menneskene hvordan Gud er.

Jesus hadde vist disiplene at Gud er en handlende Gud, slik navnet «Jeg er» forteller. Gud **hører** menneskenes klagerop slik Gud gjorde i Egypt, **ser** menneskenes lidelse slik Gud gjorde med den utstøtte Hagar i ørkenen, **kommer til** menneskene slik Gud gjorde da Gud slo opp sitt telt i verden og ble menneske og Gud **ledsager** menneskene gjennom døden og inn til et evig liv ved selv å lide på korset og invitere alle til å få del i sin oppstandelse.

Ordene Jesus hadde sagt bryter naturens lovmessighet. Midt i verden introduserer han en ny virkelighet som ikke følger naturens orden med fødsel, kamp og død. Jesus inviterer menneskene til å bli født på ny inn i Guds rike.

Den nye fødselen begynner med at mennesket i dåpen blir en del av Jesu vandring gjennom døden og den seierrike oppstandelsen. Den fortsetter med tillit til at denne delaktigheten vil bære gjennom all lidelse denne verden påfører oss, og som en selv er en del av. Den avsluttes ikke ved naturens død i tillintetgjørelse, men i Guds evige virkelighet der mennesket får møte Jesus i all hans herlighet, men med korsdødens sårmerker som gir gjenkjennelighet for en såret menneskehet og et sårbart menneske.

En slik livsreise skjer ikke på verdens og naturens premisser. I Guds rike er det ikke vår skjønnhet, styrke eller «smartness» som bærer oss igjennom. Gud ser og hører og gjenkjenner vår klage og vår lidelse. Men Gud gjenkjenner også i hver og en av oss den smerte, kulde og lidelse vi påfører andre. I Guds rike er det ikke mulig verken å sminke eller lese eller be eller ofre seg til fellesskap med Gud. Ingen kan arbeide seg ut av verdens maktgrep over sitt liv eller ut av ansvaret for andres lidelse. I Guds rike gjelder bare dette ene utrope som lyder i alle gudstjenester – Kyrie Eleison – «Herre forbarme deg over meg» - og Guds svar som inkluderer oss av kjærlighet og nåde.

Men hvor er det denne nye fødselen skjer - den som gir delaktighet i en annen virkelighet enn denne verden? Kirken kom til Råde med Jesu ord om en handlekraftig Gud som i **dåpens** vann løftet menneskene ut av naturen og verdens lovmessighet, og inn i Guds lovmessighet i en handling som bare kan finne sted ved Guds nåde og kjærlighet. Og mer enn det: Budskapet om en tilstedeværende Gud i brød og vin som stadig innbyr til å smake Guds rike og bli minnet på at Guds evighet kommer til oss i vår virkelighet i den korsfestede og oppstandnes handlinger for oss og med oss. Altertavlen både her i Råde og i Tomb maler dette for vår øyne og viser oss det ankerfeste Gud har gitt oss for våre liv i Guds rike.

Det er tilliten til at dette riket er tilgjengelig for alle, som førte til at det ble bygget kirke her i Råde. Det var overbevisningen om at Gud hadde handlet for oss som gjorde at offerpraksis og alle forsøk på å tvinge Gud til å gjøre som de ønsket og ville, ble avviklet.

Slik talte Jesus ordene fra Gud den siste gangen. Men han gjør mer. Jesus **ber**. Han ber for disiplene, for oss, for deg og for meg. Han ber ikke om at vi skal bli tatt ut av verden og slippe unna denne verdens lovmessighet. For Guds rike er ikke av denne verden. Jesus vet at det er utrolig vanskelig å akseptere at Guds rike ikke er av denne verden for dem som lever midt i verden, også for disiplene og dem som har vært med på Jesu vandring gjennom død til liv i dåpen og regelmessig minnes om dette i nattverdens brød og vin. Derfor ber Jesus om at Gud må bevare oss i Guds navn, navnet som sier at Gud er den som hører, ser, kommer og ledsager. Guds rike er virkelighet, men det er en annen virkelighet som vi bare ser i glimt og i sakramentenes feiring.

Jesus ber ikke for verden, Jesus **utfordrer** verden og naturens lovmessighet. Det betyr ikke at Jesus ikke bryr seg om det som skjer i verden, forstått som vårt livsrom. Tvert om ga han mange tegn på at Gud bryr seg om menneskene og skapelsen. Den som er tatt inn i fellesskapet med den korsfestede og oppstandne Jesus Kristus er blitt en del av den kampen Jesus fortsetter mot dødskreftene, nå med Jesus som en del av den treenige Guds myndighet over alt det skapte.

Vi er gitt oppdraget å åpne menneskers tilgang til Guds nåde i Ord og sakrament. Vi skal skape fellesskap og handlinger i den verden vi lever i, som lar alle slags mennesker få kjenne at det finnes et sted i verden der naturens jernlov ikke gjelder og dit alle virkelig kan komme slik de er. Da skapes det et utrolig mangfoldig fellesskap som er så langt fra politikken og konvensjonene og markedets konformitetskrav, som det er mulig å komme:

Mens verden krever den veltilpassede, fremelsker Guds rike mangfold.

Mens verden hyller den sterke, forbindes den såredes sår i Guds rike.

Mens verden preges av frykt for alt som er annerledes, inkluderer Guds rike alle slags folk.

Mens verden kjemper for å beholde mest mulig for seg selv, forvaltes ressursene i Guds rike slik at alle kan leve nå, og i fremtidige generasjoner.

Vårt oppdrag er å bringe denne Gudsrike-virkeligheten ut til menneskene og gi mer himmel på jord. Men Guds rike er ikke forankret i vår kapasitet til å leve ut Gudsrikets kvaliteter. Guds rike er åpenbart for oss i den korsfestede og oppstandnes ord om nåde, og handlekraft i dåpen og nattverden. Det er tilliten til at dette er en tilgjengelig virkelighet som gjør at vi kan slutte oss til den eldgamle lovprisingen:

Ære være faderen og Sønnen og Den hellige Ånd som var og er og blir en sann Gud fra evighet til evighet.